

Zashto li aktjorite priemaha v kompanijata si tova nevrzrachno momche?

Verojatno go cenjaha kato publika, poradi nedostig na seriozna auditorija. Pred nego bezkrajno mozheha da izpylnjavat monolozite si, koito podgotvjaha na smeni, za da se oplachat ot zlochestata si sydba i loshija kysmet - v liceto na Niko Herceg vinagi otkrivaha tyrpeliv slushatel. Ot druga strana, u tova momche imashe neshto, koeto obeshtavashe, che to njama da se zadovolji s posredstvenoto. S po-izjaveni instinkti, otkolkoto s razum, aktjorite dolavjaha tova s vrodeniya si njuh. Tova momche obeshtavashe! Kakvo li? - tova dori i na tjah samite ne beshe oshte jasno, a toj im beshe samo po-malyk brat po bezsynie. Druzhejki denonoshtno s tjah, Herceg si vyrza v kyrpa vissheto kafansko obrazovanie. Zanamari uchenieto, no, kaktso se okaza po-kysno, vremeto, prekarano v Teatralnoto kafene ne beshe izgubeno. Dori i bez da iska, vseki se obrazova v takava nasoka, v kakvato go vleche vytreshnijat mu uset i taka poluchava tochno onova, koeto mu e neobhodimo - poleznite uroci sjakash sami namirat bydeshtija si obekt.

Taka Herceg se nauchi da byde tyrpeliv slushatel na izpovedi (umenie, koeto chesto probiva pytishta tam, kydeto bybrivostta ostava bezsilna), nauchi mnogo za omrazata, zavistta i spletnite, koito pridruzhavat karierata na horata na izkustvoto i na onezi, koito se izkachvat kym uspeha. Nauchi se na aktjorsko majstorstvo! Ot mnogoto ustni tvorci na slovoto, na chiito masi beshe kanen i be slushal ognehvyrgachkite na shirokite im dushi, nauchi vsichko za krasotata na choveshkata rech; nauchi se kak v obiknovenite na pryv pogled delnichni neshta da otkriva nepodozirani cennosti, otminavani ot drugite s ravnodushie. Slushajki istoriite za karierite na mnogo prochuti hora, tylkuvani

ot vrystnicite im, koito gnieha, propadnali i zabraveni, okolo masite v Kafeneto, momcheto razbra, che nikoj ne e po nachalo tolkova velik, kakto izglezhda po-kysno v tyrzhestvenite odezhdii na svoja uspeh i che vsjaka izvestna lichnost ima v biografijata si mnogo tymni momenti i senki, zaradi koito zasluzhava poveche nasheto syzhalenie, otkolkoto vyzhishtenie. Uzna vsichko za ujazvimostta na suetata, za porazhenijata i za shtastlivite obstojatelstva, ot koito trjabva da syumeesh da se vyzpolzvashtom vednyzh se pojavjat; nakraja - za dobreite i loshite godini v zhivota na vsekigo. Vsichki tezi uroci v staroto zadimeno Teatralno kafene na Obala mu pomognaha da ne se stypisa po-kysno ot golemija svjat tam, navyn. Uchitelite mu bjaha veche otdavna myrtvi, zabraveni i prysnati iz mrachnite predeli i mnogo ot tjah nikoga ne vidjaha kak ot skromen slushatel se prevryshta v umel sybesednik i kak pod svetlinata na reflektorite postavja v studiotu vinagi edna i syshta masa, podobna na onazi, na kojato kovesh zanjata si ljuboznatelnost.

Edna obiknovena sybotna vecher, kojato nishto osobeno ne obeshtavashe, Lina Koen plaho zapristypja vyv Fizkulturnija dom. Toj izpita potrebnost da ja zashtiti, dokato tja minavashe mezhdu dvojkite, koito tancuvaha bugi-vugi i onezi, drugite, koito s ryce v dzhobovete nabljudavaha tancuvashite. No oshte togava se usymni, che tova e vyzmoznno. V bademovite ochi i tjaloto na Lina Koen, dejstvitelno, mozheshe da se poznae onova njakogashno momichence s zhylta roklja ot parachutna koprina, no sega u neja imashe i neshto drugo - njakakva netyrpima zhazhda da byde vyvedena v tajnata na drugite momicheta (zashto inache shteshe da dojde na zabavata?) - sjakash neshto mnogo po-silno ot legendata, kojato s techenie na vremeto beshe iztykal Herceg, vlecheshe malkata Lina v pregrydkata na poroka.

Beshe podrjazala tymnata si kosa i obljakla dylga roklja s cvjat na gnila vishna. Harmonichnata j figura se beshe

izdylzhila; nesymmeno Lina ot malka izgubena princesa, se beshe prevyrnala v istinsko gradsko momiche, chiito zyrna se ochertavaha vyzbuzhdashto pod izopnatata tykan.

Poradi vsichko tova, v momenta, kogato se priblizhi do neja otkym gyrba j i slozhi ryka na ramoto j, pokanvajki ja na tanc ("Obicham Parizh prez esenta"), osven ljubov, imashe i otchajan zov da ja spasi, predi da e stanalo prekaleno kysno i dokato ne e zaprilichala na drugite momicheta v zalata. Pozna go i zatancuva v negovite objatija, bez da podozira, che s tanca toj ja izteglja nezabeljazano kolkoto se mozhe po-dalech ot porochnija centyr na zalata; kolkoto se mozhe po-dalech ot gospodarite na zabavata i tehните zhrici, klopki i nasilija, v prikritieto na polumraka, v bezopasnost... I vypreki pridobitija opit, dokato tancuvashе, toj se moleshe da mu spre trepereneto na rycete i da preodolee slabostta, kojato obhvashta podgyvashtite mu se kolene; vyzbudata, obzela go po vreme na pyrvija tanc sys svojata ljubima, go karashe syvsem da zabravi stypkite na slou-foksa i obichajnite dumi, koito trjabvashe da izgovarja, dokato tancuvat. Lina tancuvashе neumelo, no s izkljuchitelna lekota. Ne "tezheshе" na rycete mu, ne se opitvashe da vodi, a se ostavjashe da byde vodena. Dyrzheshе ja v objatijata si, predchuvstvajki, che e prekaleno krasiva za nego, kojto e nikoj i nishto. Ostavjashe se na bolkata v miga na vse oshte neizrazimото si shtastie, stradajki predvaritelno zaradi cenata, kojato shte trjabva da plati edin den, kogato krasotata j byde razkrita i stane izvestna na vsichki. Po tova vreme oshte ne beshe nauchil, che ne trjabva da se plashi ot neshtastieto, predi samoto to da e doshlo. Che ne trjabva naprazno da go predizvikva! Ne spomenavaha za vremeto, prekarano v kazarmite na Sveti Andrija; Lina Koen izglezhda beshe zabravila vsichko ili prosto njamashe zhelanie da si spomnja.

Vybudena ot pyrvata v zhivota si zabava, ljubopitno se ozyrtashe iz zalata.

V pazzata nabljudavashe milovidnija j profil i zabeljaza v nego trepetna iznenada ot otkritieto na sobstvenata krasota, otrazena vyv vyzhitenite momcheshki ochi. Herceg i ne podozirashe, che veche e pogynal otrovata na nepreodolimata evrejska zhenstvenost. Dori na syn ne mozheshe da si predstavi vsichko neobhodimo da se oformjat tochno po tozi nachin razshirenite nozdri na tova milovidno mlado zhivotinche. Kolko stoletija izgnanichestvo, pogromi i skitnichestvo, kolko nostalgija po starite ispanski zaselishta, za da se nasledi ot mnogo pokolenija sefardski zheni (sefardi - ispanski evrei, b. pr.) tozi bolezneno chuvstviten pogled na ochite, v chiito zenici oshte tlejat otbljasyci ot drevni pozhari! I kolkoto tajno trupani bogatstva - zaroveni ili skladirani, kolko topove blagoroden pljush, koprina i kadife, za da se ponese taka nebrezhno edna syvsem obiknovena roklja ot evtin lilav plat... Chetiri stoletija prizivi prez mraka kym izgubenija dom, osezatelnata mekota na evrejskite i mavyrskite zaklinanija nad ljulkite na dedite i pradedite j; pepelta na istorijata, kryv i pot, choveshki myki i unizhenija; kolko razdeli, vikove i smjah, za da razcyfne v kraja na cjalata тази istorija, a v nachaloto na Hercegovata, edin taka nezhen sefardski cvjat ot edna syvsem obiknovena siva saraevska ulica?

Mozheshe da ostane samo do devet chasa i toj ja izprati do tjah. Ne j razkri, che i sys zatvoreni ochi shteshe da nameri pytja! Stojaha pred vhoda, bez da znajat kakvo da si kazhat. Po liceto na Lina se topjaha malki snezhni kristali.

- Iskash li da se zabavljavame? - izmynka toj.

- Iskam... - otgovori Lina Koen. - Da, iskam. Strashno iskam!